

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Sžo/52/2012
Identifikačné číslo spisu:	6012200459
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6012200459.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Zdenky Reisenauerovej v právnej veci navrhovateľky: Q. O., adresa na doručovanie J. XX/XX, W., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Nové Zámky, kontaktná kancelária Nitra, Štefánikova trieda 88, Nitra, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. N 981/12, ev. č. 379/12 zo dňa 16. apríl 2012, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 24 Sp/12/2012-18 zo dňa 22. augusta 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24Sp/12/2012-18 zo dňa 22. augusta 2012 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu sp. zn. N 981/12, ev. č. 379/12 zo dňa 16. apríla 2012 podľa § 250j ods. 2 písm. c/, e/ Občianskeho súdneho poriadku z r u š u j e a v e c v r a c i a odporcovi na ďalšie konanie.

Navrhovateľke náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej v texte rozhodnutia aj „krajský súd“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom č. k. 24Sp/12/2012-18 z 22. augusta 2012, podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporcu sp. zn. N 981/12, ev. č. 379/12 zo dňa 16. apríla 2012, ktorým podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 327/2005 Z. z.“ alebo „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) nepriznal navrhovateľke ako žiadateľke o právnu pomoc nárok na poskytnutie právnej pomoci. Prvostupňový súd navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal a zároveň jej uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok 33 € na účet Krajského súdu v Banskej Bystrici, v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd rozhodnutie odporcu potvrdil, avšak z iných dôvodov, nakoľko sa nestotožnil s vysloveným názorom, že vo veci v ktorej sa navrhovateľka na odporcu obrátila

je daná právomoc odporcu, nakoľko sa nejedná o žiadnu z vymenovaných vecí v ust. § 3 ods. 1 zák. č. 327/2005 Z. z. ktorý určuje pozitívne pôsobnosť Centra tým, že vymenúva, na aké veci sa poskytovanie právnej pomoci v zmysle zákona vzťahuje. Rozhodovanie o odhlasovaní a prihlasovaní na trvalý pobyt nemožno považovať za občianskoprávnu vec, nakoľko sa jedná o osobitný druh správneho konania v zmysle zák. č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky, na konanie o ktorom zákon o poskytovaní právnej pomoci neumožňuje poskytnúť právnu pomoc osobám v materiálnej núdzi osobitne pre správne konanie t. j. pre konanie pred správnym orgánom.

Ďalej krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku konštatoval, že pri preskúmvaní zákonnosti napadnutého rozhodnutia nemôže prihliadnuť na navrhovateľkou zmenenú vec pre ktorú žiadala právnu pomoc, nakoľko pri rozhodovaní vychádza súd zo skutkového stavu v čase rozhodnutia správneho orgánu (§ 250i ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p.). Nevylúčil, pokiaľ by navrhovateľka žiadala o právnu pomoc v občianskoprávnej veci v súvislosti s uplatňovaním nároku na pridelenie náhradného bytu, možnosť opätovného podania žiadosti o právnu pomoc o ktorej by Centrum opätovne rozhodovalo. Záver odporcu o nutnosti kumulatívneho splnenia zákonom stanovených podmienok pre priznanie nároku na právnu pomoc považoval súd za správny, avšak vzhľadom na nedostatok pôsobnosti Centra pre poskytnutie právnej pomoci v oblasti správneho konania krajský súd nevyhodnocoval zrejmu bezúspešnosť navrhovateľky konštatovanú odporcom.

Vo vzťahu k povinnosti zaplatiť súdny poplatok krajský súd poukázal na skutočnosť, že navrhovateľka je v zmysle ust. § 2 ods. 4 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch poplatníkom a vyššie citovaný zákon pre uvedený typ konania neupravuje vecné oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 4 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb.), ani navrhovateľovi nepriznáva osobné oslobodenie. Od poplatku je v zmysle ust. § 4 ods. 3 citovaného zákona oslobodený len účastník, ktorému bol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa osobitného predpisu, čo však nie je prípad navrhovateľky v predmetnom konaní.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie navrhovateľka, ktorá namietala nesprávne rozhodnutie krajského súdu o nepridelení advokáta k súdnemu konaniu o trvalý pobyt. Taktiež poukázala na znenie ust. § 150 O.s.p. a mala za to, že v jej prípade sa jedná o okolnosti hodné osobitného zreteľa, nakoľko pokiaľ jej banka nevyplatí úspory, je osobou sociálne slabou, nemajúcou žiadny príjem. Opätovne zdôraznila, že v predmetnej veci v ktorej žiadala Centrum o poskytnutie právnej pomoci sa nejedná o akt odhlásenia z trvalého pobytu v zmysle ust. § 3, 4 zák. č. 253/1998 Z. z. ale o v odvolaní zmenený predmet „trvalý pobyt - náhradný byt - pridelenie náhradného bytu“. Z vyššie uvedených dôvodov žiadala o pridelenie advokáta k súdnemu sporu a o úplné oslobodenie od súdnych poplatkov a trov konania v zmysle ust. § 150 Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ust. § 10 ods. 2 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní navrhovateľky (§ 212 ods. 1 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Z obsahu administratívneho spisu je zrejmé, že navrhovateľka požiadala odporcu o poskytnutie právnej pomoci podľa zák. č. 327/2005 Z. z. podaním žiadosti z ktorej okrem iného z časti D a D1. vyplynula informácia a charakter sporu a teda skutočnosť, že navrhovateľka žiadala právnu pomoc ohľadne začatia konania vo veci trvalého pobytu, pričom z časti E2. žiadosti vyplynulo, že navrhovateľka žiadala o poradenstvo a o pomoc (zastupovanie) v rámci prebiehajúceho súdneho konania vedeného na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 7C/244/2011. V administratívnom spise je založený aj návrh na začatie konania vo veci trvalého pobytu, ktorý bol osobne podaný na Okresnom súde Komárno dňa 2. decembra 2011. Z obsahu samotného návrhu na začatie konania vyplýva, že navrhovateľka sa domáhala jednak rozhodnutia o trvalom pobyte a zároveň sa domáhala vydania vecí.

Odporca rozhodnutím zo dňa 16. apríla 2012, sp. zn. N 981/12 Ev. č. 379/12 nepriznal navrhovateľke nárok na poskytovanie právnej pomoci z dôvodu, že vzhľadom na uvedené okolnosti, kedy na to, aby mohla mať žiadateľka opätovne prihlásený trvalý pobyt na adrese Hviezdoslavova 5, Komárno je potrebný súhlas vlastníka nehnuteľnosti, teda p. Tótha, ktorý žiadateľke trvalý pobyt na tejto adrese zrušil, nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu, čím nebola splnená jedna z kumulatívnych

podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc. Okrem iného odporca v odôvodnení vyššie uvedeného rozhodnutia konštatoval, že vo veci právneho sporu, s ktorým sa navrhovateľka na odporcu obrátila je daná pôsobnosť centra, keďže ide o konanie pred súdom v správnom súdnictve.

Proti uvedenému rozhodnutiu odporcu podala navrhovateľka odvolanie, ktoré bolo po preskúmaní v konaní podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. rozsudkom krajského súdu potvrdené. Odvolanie proti rozsudku krajského súdu bolo predmetom tohto odvolacieho konania.

Podľa ust. § 244 ods. 1 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa ust. § 246c ods. 1 O.s.p., pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ust. § 250l ods. 1, 2 O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa ust. § 1 zák. č. 327/2005 Z. z., účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

Podľa ust. § 6 ods. 1 citovaného zákona, fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

Podľa ust. § 10 citovaného zákona, konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosť uvedenú v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní; centrum podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje, ktorými disponujú štátne orgány, obce, notári a iné právnické osoby a fyzické osoby povinné poskytovať súčinnosť podľa tohto zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní spisového materiálu, ktorého súčasťou bol aj administratívny spis odporcu dospel k záveru o potrebe zmeny napadnutého rozsudku krajského súdu a následne zrušenia rozhodnutia odporcu z dôvodu, že jeho rozhodnutie vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu a v konaní bola zistená taká vada, ktorá mala vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Navrhovateľka v odvolaní namietala nesprávnosť rozsudku krajského súdu, pričom zdôraznila, že v konaní v ktorom sa obrátila na odporcu sa nejednalo o samotný akt odhlásenia z trvalého pobytu v zmysle ust. § 3, 4 zák. č. 253/1998 Z. z. ale o v odvolaní zmenený predmet „trvalý pobyt - náhradný byt - pridelenie náhradného bytu“. Treba prisvedčiť krajskému súdu, ktorý v odôvodnení svojho

rozhodnutia na námietku navrhovateľky ohľadne zmeny veci pre ktorú žiadala právnu pomoc na trvalý pobyt - náhradný byt - pridelenie náhradného bytu konštatoval, že na uvedenú zmenu nemôže súd prihliadať, nakoľko je pre neho pri preskúmvaní zákonnosti napadnutého rozhodnutia rozhodujúci skutkový stav existujúci v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Tento záver považoval odvolací súd za správny, avšak v rozsahu vznesenej odvolacej námietky navrhovateľky ohľadne nesprávne zisteného skutkového stavu, neuniklo pozornosti odvolacieho súdu, že pri posudzovaní žiadosti navrhovateľky správnym orgánom zistený skutkový stav nepostačoval na posúdenie veci. Z obsahu podanej žiadosti navrhovateľky o poskytnutie právnej pomoci totiž vyplýva, že hoci v kolónke D. žiadosti uviedla informácie o spore ohľadom ktorého žiadala právnu pomoc, že sa jedná o návrh na začatie konania vo veci trvalého pobytu, žiadala o právnu pomoc poskytnutia poradenstva a pomoc (zastupovanie) v rámci prebiehajúceho súdneho konania vedeného na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 7C/244/2011. Obsah administratívneho spisu tvorí aj návrh na začatie konania vo veci trvalého pobytu, ktorý bol osobne podaný na Okresný súd Komárno dňa 2. decembra 2011. Správny orgán sa napriek uvedeným skutočnostiam a podkladom založených v spise pri posudzovaní podmienok nároku upriamil iba na konanie o trvalom pobyte, a z takto zisteného skutkového stavu potom dospel k záveru o nesplnení jednej z podmienok poskytnutia nároku na právnu pomoc a to, že v konaní nemožno vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporu. Svoju pozornosť vôbec nezameral na tú skutočnosť, že navrhovateľka žiadala právnu pomoc pri poskytnutí poradenstva a pomoc pri zastupovaní v rámci prebiehajúceho súdneho sporu na Okresnom súde Komárno vedeného pod sp. zn. 7C/244/2011. Z obsahu spisu nie je však vôbec zrejmé, či návrh založený v administratívnom spise je totožný s návrhom podaným v konaní vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 7C/244/2011, resp. čo je predmetom tohto súdneho sporu v ktorom navrhovateľka žiadala pomoc pri zastupovaní. Z uvedeného dôvodu sa potom záver správneho orgánu javí ako predčasný, majúci základ v nedostatočne zistenom skutkovom stave. Požiadavka úplného a presného zistenia skutočného stavu je vyjadrená v zásade materiálnej (objektívnej) pravdy, ktorou sa správny orgán dôsledne neriadil, nakoľko v rámci posudzovania navrhovateľkinej žiadosti neustálil charakter ani predmet konania v ktorom jej mala byť poskytnutá právna pomoc. Nerešpektovaním zásady materiálnej pravdy poznačil správny orgán konanie takou vadou, ktorá mala vplyv na jeho zákonnosť, keďže došlo k popretiu procesných práv navrhovateľky, na skutočnosť ktorú súd prihliada z úradnej povinnosti.

Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že účelom zákona o poskytovaní právnej pomoci je vytvoriť komplexný systém poskytovania právnej pomoci, ktorá by mala predstavovať zlepšenie minimálnej právnej ochrany, ktorú zakotvuje Ústava Slovenskej republiky určitému okruhu osôb v určitom vopred vymedzenom okruhu vecí. Pri posudzovaní vyplnených žiadostí by nemal odporca vychádzať iba zo skutočností uvedených v samotnej žiadosti v sekcii D a D1, ale by mal posudzovať podanú žiadosť ako celok, a to aj v súvislosti s predloženými dokladmi a mal by zohľadniť aj tú skutočnosť, že žiadatelia sú väčšinou ľudia bez právnického vzdelania.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu s poukazom na ust. § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 250ja ods. 3 O.s.p. a ust. § 250j ods. 2 písm. c/, e/ O.s.p. zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Právnym názorom odvolacieho súdu je správny orgán viazaný (ust. § 250ja ods. 4 O.s.p.).

Úlohou správneho orgánu bude v rámci opätovného posúdenia žiadosti navrhovateľky na poskytnutie právnej pomoci, ustáliť v akej oblasti požaduje jej poskytnutie, a to aj s ohľadom na predmet sporu vedený na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 7C/244/2011, v ktorého konaní zastúpenie požadovala. A až následne posúdiť podmienky nároku a vo veci rozhodnúť v súlade s platnými právnymi predpismi.

O trovách konania rozhodol súd s poukazom na ust. § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 250k ods. 1 O.s.p., tak, že ich náhradu navrhovateľke, hoci bola v konaní úspešná nepriznal, nakoľko jej v konaní žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.

mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.